

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta - Katedra psychologie
Celetná 20, Praha 1

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Název práce: Sny o zesnulých blízkých a jejich obsahová kategorizace

Autor: Bc. et Bc. Jiří Kalenský

Oponent: PhDr. Michal Šmotek, Ph.D., Institut neuropsychiatrické péče, Praha

Přínosnost tématu – diplomová práce Bc. et Bc. Jiřího Kalenského se zaměřuje na důležité téma snění u pozůstalých, což je oblast, která dosud nebyla v českém prostředí dostatečně prozkoumána. Práce přináší nové poznatky o psychologických aspektech snů o zesnulých a jejich vlivu na proces truchlení a zpracování ztráty jako jedné z nejnáročnějších zkušeností, kterou lidé procházejí.

Cílem předložené práce bylo: 1, posoudit, zda má Revidovaná kategorizace snů o zesnulých podle Garfield (Black et al., 2016) uspokojivou reliabilitu i na autorem sesbíraném vzorku snů o zesnulých blízkých. 2, vytvořit novou snovou kategorii zachycující běžné aktivity a vzpomínky a ověřit, zda i tato nově vytvořená kategorie dosáhne uspokojivé reliability při klasifikování snů. 3, ověřit, zda jsou sny o zesnulém obecně hodnoceny více jako příjemné než znepekující a zda je v hodnocení emočního zabarvení snů rozdíl s ohledem na čas uplynulý od ztráty. 4, zjistit, zda existuje vztah mezi frekvencí snění o zesnulém a přáním, aby se pozůstalému zdálo snů méně nebo více. Cíle byly jasně definovány a autor se jich držel během celého výzkumu.

Formální stránka práce je na vysoké úrovni. Práce čítá 100 stran, včetně příloh a literárních citací. Citovaná literatura zahrnuje 107 pramenů, z nichž většina je v anglickém jazyce, a zahrnuje aktuální originální články, přehledové studie a metaanalýzy. Teoretická část je strukturována do 2 hlavních přehledných kapitol, které na sebe logicky navazují. Teoretická část je dále podpořena empirickou částí, úvodem, výsledky, diskuzí a závěrem. Citace a odkazy na literaturu jsou správně uvedeny, což svědčí o pečlivosti autora při zpracování teoretického rámce.

V teoretické části se autor zaměřuje na vymezení ztráty blízké osoby a procesu truchlení. Rozvíjí projevy normálního a komplikovaného (patologického) truchlení a popisuje faktory ovlivňující intenzitu prožívaného zármutku. Za velmi cennou považuji podkapitolu o modelech truchlení a jejich dílčích aspektech, kde autor přehledně shrnuje klíčové teorie a výzkumy, které se zabývají procesem truchlení, či zvládnutím ztráty. V další části vymezuje problematiku snů o zesnulých, včetně jejich kategorizace a dopadu snů a jejich emočního zabarvení na intenzitu prožívaného zármutku. Kapitolu by bylo dále vhodné rozšířit např. o informace o vztahu mezi sněním a regulací emocí. Teoretická část jako celek poskytuje kvalitní základ pro empirickou část a ukazuje, že se autor dobře orientuje ve zkoumané problematice.

Empirická část práce je založena na smíšeném výzkumném dizajnu, který kombinoval kvantitativní i kvalitativní metody. Autor zde jasně prezentuje výzkumné cíle a otázky, metody získávání dat, výzkumný soubor, proceduru, podrobný popis zvolené metodologie pro zpracování a analýzu dat a přehlednou prezentaci dosažených výsledků.

V diskuzní části autor výstižně sumarizuje výsledky výzkumu a interpretuje je ve vztahu s již existujícími studii. Nechybí reflexe limitací výzkumu a nabídka praktických doporučení pro kolegy pracující s pozůstalými, či další výzkumné bádání.

CELKOVĚ autor předložil práci s kvalitně a systematicky zpracovanou teoretickou částí, která dokládá jeho dobrou orientaci ve zkoumané problematice. Jasně formuloval výzkumné cíle a otázky, dobře si poradil se statistickým zpracováním, vyhodnocením a interpretací výsledků, a nastínil možné další směřování výzkumu v diskuzní části. Zaslouží uznání za kvalitu jazykového i formálního zpracování práce, a také za velkou samostatnost při přípravě výzkumu a následném zpracování i analýze dat.

Předloženou práci hodnotím výborně a jednoznačně DOPORUČUJI k obhajobě.

V Praze 20. 8. 2024

PhDr. Michal Šmotek, Ph.D.

